

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Зважаючи на той факт, що обов'язкове медичне страхування в Україні ще не набрало чинності на законодавчому рівні, придбання полісу добровільного медичного страхування (ДМС) сьогодні набирає все більшої актуальності та розголосу серед працюючого населення нашої держави. Про це намагаються потурбуватись роботодавці, які при бюджетуванні заздалегідь передбачають корпоративний соціальний пакет, складовою якого є саме добровільне медичне страхування. Ще одним поштовхом збільшення попиту на ДМС є пандемія COVID-19, що спонукає людей до превентивного захисту свого здоров'я [1].

Переважно річний страховий договір укладається між страхувальником та страховою компанією (страховиком). Суть ДМС полягає в тому, що в межах установленної корпоративним договором страхової суми, застрахована особа, при настанні страхового випадку, має змогу отримати послуги, допомогу чи медикаменти. Страхувальник має змогу оплачувати страхові внески щоквартально, раз у півроку та раз у рік. Саме тому варто повернутися до цієї теми й розглянути деякі нюанси обліку таких витрат.

Страховий договір добровільного медичного страхування (ДМС) укладається між роботодавцем (страхувальником) та страховою компанією (страховиком) за погодженням з працівником (застрахованої особи) і підписаної ним заяви. Оскільки для застрахованої особи оплата роботодавцем договору ДМС є доходом у натуральній формі, то даний дохід додається до місячного оподаткованого доходу працівника, відповідно до пп. 164.2.16 Податкового Кодексу України (ПКУ), та обкладається податками у звичайному порядку.

Страхові платежі, сплачені роботодавцями за договорами ДМС, підлягають оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб за ставкою 18 %, а оскільки це додаткові блага, то із застосуванням «натурального» коефіцієнта – 1,219512, відповідно до п.164.5 ПКУ. Крім податку на доходи фізичних осіб, страхові платежі за договорами ДМС є базою для розрахунку військового збору за ставкою 1,5 %.

Страхові платежі добровільного медичного страхування сплачені роботодавцями входять до переліку видів витрат, затверджених Кабінетом Міністрів України, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Вказаний тезис щодо відсутності бази нарахування ЄСВ знайшов підтвердження в листі ДФСУ від 12.05.16 р. № 10396/6/99-99-13-02-03-14.

Механізм ведення бухгалтерського обліку щодо добровільного медичного страхування у роботодавця має фіксувати зобов'язання за страховими платежами по договорах добровільного медичного страхування, які відображаються на субрахунку 654 «Розрахунки з індивідуального страхування». Рахунок використовується для обліку розрахунків зі страховими організаціями по індивідуальному страхуванню персоналу підприємства, за їх письмовими дорученнями.

Оскільки, як зазначалося вище, страхові платежі за страховим полісом ДМС, який сплачує роботодавець, є доходом працівника, то їх потрібно відображати на рахунку 66, виділивши окремий рахунок. Це пов'язано із тим, що витрати на ДМС не належать до фонду оплати праці. Розрахунки із застрахованими особами за договорами ДМС обліковують на субрахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами» [2] (табл. 1). Страхові платежі за договорами добровільного медичного страхування, сплачені за застраховану особу роботодавцем для останнього, є витратами, тому Мінфін рекомендував їх обліковувати на рахунку 949 у складі інших витрат операційної діяльності.

Страхові компанії для ведення бухгалтерського обліку щодо добровільного медичного страхування можуть використовувати «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, який пристосовують до специфіки своєї діяльності. У зв'язку з тим, що на сьогодні відсутні будь-які методичні рекомендації або інструкції щодо ведення обліку операцій медичного страхування, страховики активно застосовують Міжнародні стандарти фінансової звітності.

Для обліку надходжень страхових платежів за договорами страхування передбачено рахунок 76 «Страхові платежі». Заборгованість страховиків відображається на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». Рахунок 76 щомісячно закривається кореспонденцією із рахунком 70 «Дохід від реалізації». Зважаючи на те, що мова йде про облік добровільного медичного страхування, то на нашу думку, доцільнішим є застосування субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», адже продуктом даної галузі страхування є саме медична послуга [3].

У разі настання страхового випадку страхова компанія має спочатку нарахувати суму страхового відшкодування на основі поданого пакету документів, а пізніше здійснити виплату за даним договором. У бухгалтерському обліку страховика витрати пов'язані із страховим відшкодуванням обліковуються на

рахунку 904 «Страхові виплати», сума страхової виплати відображається на субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Таблиця 1

Облік страхових платежів за договором ДМС, сплачених роботодавцями

№	Зміст операції	Документи	Дт	Кт	Сума, грн.
1.	Нарахування страхових платежів за договором ДМС	Договір ДМС, заява ЗО, наказ	663	654	15 000
2.	Перерахування страхового платежу страховій компанії	Платіжне доручення, виписка з поточного рахунку із банку	654	311	15 000
3.	Нарахування доходу працівнику у вигляді страхового платежу	Розрахунково-платіжна відомість	39	663	15 000
4.	Утримання ПДФО з нарахованого доходу працівника (страхових платежів)	Розрахунково-платіжна відомість	661	641	$15\,000 * 1,219512 * 18\% = 3\,292,68$
5.	Утримання Військового збору з нарахованого доходу працівника (страхових платежів)	Розрахунково-платіжна відомість	661	642	$15\,000 * 1,5\% = 225$
6.	Сплата утриманих податків (протягом трьох робочих днів від дня перерахування страхових платежів)	Платіжне доручення, виписка з поточного рахунку	641 642	311 311	$3\,292,68 + 225 = 3\,517,68$
7.	Визнання щомісячних витрат роботодавця у розмірі 1/12 суми страхового премії	Бухгалтерська довідка	949	39	$15\,000 / 12 = 1\,250$

Підсумовуючи зазначене вище, варто розрізняти обліковування страхових платежів окремо для страхових компаній та страхувальників, адже вони обліковуються за абсолютно різними рахунками. Також при укладанні договору добровільного медичного страхування зі сторони страхувальника, потрібно завжди пам'ятати, що страхові платежі, сплачені роботодавцями за застраховану особу, підлягають оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб та військовим збором.

Список використаних джерел

1. Страхування працівників: види, облік і податки. URL:<https://www.buh24.com.ua/strahuvannya-pratsivnikiv-vidi-oblik-i-podatki/>.
2. Як медичне страхування працівників впливає на податки та відображається в бухобліку. URL:<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-zarplaty-i-kadry-3-kak-medicinskoe-strahovanie-rabotnikov-vliyaet-na-nalogi-i-otrazhaetsya-v-buxuchete>.
3. Бухгалтерська фінансова звітність про страхову діяльність суб'єктів господарювання, дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / О.О. Лаврова. – Київ, 2016. URL:http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/zah/lavrova_dis.pdf.